

17.11.   5-А (1 група)   укр.мова   Добровольська В.Е.

Склад. Наголос. Орфоепічний словник і словник наголосів. Орфоепічна помилка (практично)

Мета: поглибити знання учнів про склад і наголос; ознайомити п'ятикласників із орфоепічним словником і словником наголосів; вчити учнів правильно наголошувати слова; формувати вміння знаходити орфоепічні помилки і виправляти їх як у мовленні друзів, так і у своєму. Розвивати увагу, чуття мови, пам'ять. Виховувати в учнів любов до українських звичаїв і традицій.

Перебіг уроку

I. Організаційний етап.

II. Актуалізація знань учнів.

1. « Я – тобі, ти - мені». П'ятикласники ставлять один одному запитання з вивченого матеріалу.
2. Виписати у зошит слова, в яких є букви, що позначають два звуки:
їжак, вітер, ялина, лялька, мільярд, польовий,
щука, дзвін, стояти, троянда, п'ять.

III. Повідомлення теми, мети і завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності.

У наш час кожна освічена людина повинна грамотно користуватися таким інструментом як слово.

Як лікар вправно володіє скальпелем, художник – пензлем, пілот веде літак, так кожен повинен володіти СЛОВОМ. Слово піднімає в бій, заспокоює, лікує... Але все це діє у вправних руках майстра. Неправильно сказане слово може глибоко поранити, а то й вбити!

Важливе значення у мові має правильне наголошування слів.

VI. Сприйняття й засвоєння навчального матеріалу.

1. Що таке склад?

Склад — це частина слова, яку вимовляємо одним поштовхом видихуваного повітря. **Склад** утворюється тільки з голосного звука або поєднанням голосного з одним або кількома приголосними. За кількістю складів слова бувають односкладові, двоскладові та багатоскладові.

Склад, що закінчується приголосним звуком, називається **закритим**: РУШ-НИК

Склад, що закінчується голосним звуком, називається **відкритим**: ЗВИ-ЧА-Ї

Вимову одного зі складів з більшою силою голосу називають **НАГОЛОСОМ**

Склад, на який падає наголос, називають **наголошеним**: лю-бИ-ти, О-сінЬ
Решта- **ненаголошені**

Слова з **подвійним наголосом** : ал-фА-вІт, зА-гАд-ка, зАв- ждИ,пО-мИл-ка

Правильність наголошування слів перевіряй за словником наголосів!

У межах речення може виділятися голосом одне або кілька слів. Таке виділення слів називають **логічним наголосом**.

На сьогодні обіцяють сніг. На сьогодні обіцяють сніг.

Складні вИпадки наголошення слів

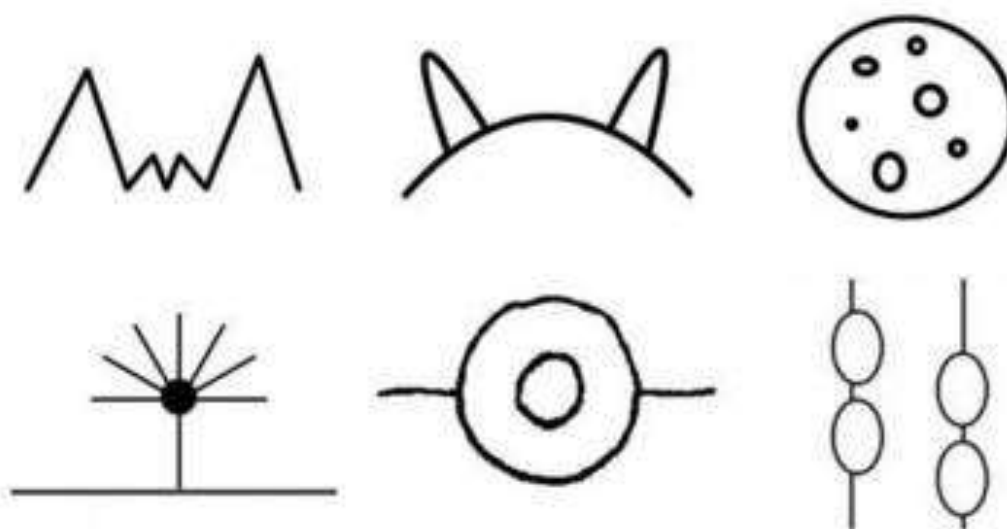
чорнОзем   везлА   мозолИстий
фенОмен   спИна   ідетЕ
дОгмат   аджЕ   щавЕль
вітчИм   була   вірші
дОнька   граблі   подУшка   Олень
добУток   щИпці   дрОва   доЛішній   зОзла
чорнОслив   валовИй   бУдемо
сільськогосподАрський

fb.com/chystamova

Прочитати слова, правильно їх наголошуючи. Виписати 10 слів на вибір.

Правильну вимову слів перевіряй за орфоепічним словником.

Релаксаційна хвилинка. Робота з друдлами.

Вибрати картинку. Домалювати її. Розкрити, що ви уявляєте.

VII. Закріплення знань, умінь і навичок

1. Записати по 3 односкладових, двоскладових і трискладових слова.

2. Прочитати пари слів. Простежити, як зі зміною наголосу змінюється лексичне значення слова.

ДорОга – дорогА, замОк – замОк, бігОм – бігОм, парне – парнЕ, сОрок – сорОк, нікОли – ніколи.

Виконати тестування (усно)

1. Односкладовим є кожне слово в рядку:

А явір, хриуц, рис

Б гість, ключ, джем

В дощ, алея, міст

Г моє, ніч, слух

2. На другий склад падає наголос у слові:

А чотирнадцять

Б новий

В олень

Г сантиметр

VIII. Контрольно-рефлексійний етап. Рефлексія. Підсумки уроку.

Інтерактивна вправа « Незакінчене речення».

На уроці я навчився(-лася)...

Новим для мене було...

Я уже вмію...

Тепер я знаю...

IX. Домашнє завдання та інструктаж щодо його виконання.

Виписати слова. Спочатку з одним складом, потім – двома, трьома...

ГРА «ПРИГАДАЙ ТА ПОДІЛИ»

Виписати слова : перша група – односкладові,
друга – двоскладові, третя – трискладові.

Кит, сокира, міст, олівець,
автобус, рак, пилка, склянка,
голуби, горобець, тигр, кінь,
рама, кулі, барабан, сова, стіл,
кури, папуга, слон, ластівка.